

обов'язкового покарання не є доцільним, оскільки суперечить принципу справедливості і може негативним чином вплинути на права та законні інтереси не тільки винних осіб, а й потерпілих від ДТП.

Підтвердженням нашої позиції може бути і те, що даний законопроект отримав негативний висновок від Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України [4].

Підсумовуючи, зазначимо, що дієвим засобом зниження рівня заподіяння шкоди життю та здоров'ю людей внаслідок ДТП має бути зосередження основних зусиль правоохоронних органів на забезпеченні невідворотності притягнення до кримінальної відповідальності винних осіб та отриманні ними справедливого покарання у межах чинної санкції ст. 286 КК України, яка вважається нами достатньою у тому вигляді, в якому вона існує зараз.

1. Смертей стало менше: з'явилася статистика ДТП в Україні за 2018 рік. *Обозреватель*. 2019. 11 січня. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/society/smertej-stalo-menshe-zyavilasya-statistika-dtp-v-ukraini-za-2018-rik.htm>.

2. В Мар'їнському районі внаслідок ДТП 5 людей загинули, ще 3 – травмовані // Офіційний сайт Національної поліції. Повідомлення від 05 лютого 2019 р. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/dtp/v-marjinskomu-rajoni-vnaslidok-dtp-5-lyudej-zaginuli-shhe-3-travmovani/>.

3. Проект Закону України «Про внесення змін до ст. 124 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності водіїв транспортних засобів за спричинення шкоди здоров'ю потерпілого» № 8586 від 11.07.2018. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64404.

4. Проект Закону України «Про внесення змін до статті 286 Кримінального кодексу України щодо порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами» № 9030 від 03.09.2018. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=64525.

Шалгунова Світлана Аполлінаріївна
доцент кафедри
кримінально-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент

Ткаченко Павло Ігорович,
Гудіна Яна Ігорівна –
студенти юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СПЕЦІАЛЬНІ-КРИМІНОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ВІЙСЬКОВИМ ЗЛОЧИНАМ ЯК НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Під час вивчення нами кримінальної статистики злочинів, вчинених під час несення або проходження військової служби у різних військових формуваннях країни, постає питання запобігання цим злочинам, усунення факторів підбурювання до вчинення таких злочинів, виокремлення різних заходів запобігання злочинів. Сьогодні Україна має велику, сильну та мужню армію, котра є обличчям держави. Отже і представники військової сфери мають бути прикладом для кожної людини. А ступінь поширення військових злочинів актуалізує питання їх запобігання.

Вітчизняний законодавець чітко визначає поняття військового злочину як злочину проти встановленого законодавством порядку несення або проходження військової служби, вчиненого військовослужбовцями, а також військовозобов'язаними під час проходження ними навчальних (чи перевірних) або спеціальних зборів (ст. 401 КК України). Військовим злочинам присвячено цілий розділ у Кримінальному кодексі України. У розділі XIX КК України міститься 35 статей, одна з яких дає визначення військового злочину. Інші статті цього розділу містять склади злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (ст. 402-433). За змістом основного, безпосереднього об'єкта класифікують 9 груп військових злочинів: 1) проти порядку підлеглості та військової честі; 2) проти проходження військової служби; 3) проти порядку користування військовим майном; 4) проти порядку експлуатації військової техніки; 5) проти порядку несення бойового чергування; 6) проти встановленого порядку збереження військової таємниці; 7) військові посадові злочини; 8) проти порядку несення служби в районі військових дій; 9) злочини, відповідальність за які передбачена міжнародними конвенціями.

У ході аналізу будь-якого виду злочинів особливу увагу приділяють зареєстрованим злочинам, але не слід забувати про замовчування військових злочинів, як це прийнято в військовій сфері. Через значні показники латентності військових злочинів неможливо чітко визначити офіційну кримінологічну характеристику проявів та вчинення військових злочинів.

Динаміка злочинів є показником тенденції зниження чи зростання. В період з 2005 по 2007 роки тенденція до зростання значно знизилась, тримаючись на одному рівні до 2009 року, після чого спостерігається незначне підвищення відсотку вчинених військових злочинів, а уже у 2014 році через резонансні події що відбувалися в країні, кількість військових злочинів зросла з 15-18 до 450-500 злочинів. Сьогодні динаміка злочинів є трохи зниженою, але це не є свідченням факту про поліпшення криміногенної ситуації, адже разом із її зниженням поступово знижується і кількість Збройних Сил України у зв'язку з реформуванням. Також можна визначити, що коефіцієнт військової злочинності є майже незмінним, це 0,1-0,2 % в загальній структурі злочинності.

Найбільш небезпечними серед військових злочинів є корупційні, вчинені з використанням повноважень військової посадової особи. Якщо у 2005 році за корупційні діяння у військовій сфері було засуджено 176 військовослужбовців, у 2006 році – 187, у 2007 році – 205, то у 2017 році було засуджено 102 військовослужбовця. Якщо зазначити статистику дослідження корумпованості самої сфери протидії корупції, то слід зазначити, що ця статистика має 0 засуджених, та 0 виявлення корумпованих діянь. Такими відомствами є Національне антикорупційне бюро України та Національна агенція з запобігання корупції. Також не викрито жодного працівника суду в країні у вчиненні корупційного діяння.

Таким чином, злочини проти встановленого порядку несення або проходження військової служби залишаються досить небезпечними для сучасного українського суспільства, незважаючи на їх незначний відсоток в загальній структурі злочинності. Небезпечність їх проявляється не стільки в кількості, скільки в резонансному характері їх вчинення, в небезпечності для авторитету військової служби та державної влади і системи військової та національної безпеки країни в цілому, в ступені шкідливості наслідків для населення країни в цілому та авторитету держави на міжнародному рівні.

Шептуховський Станіслав Євгенович
співробітник Служби безпеки України,
кандидат юридичних наук

БОРОТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Згідно з Конституцією України, виключно законами України визначаються основи національної безпеки (п. 17 ч. 1 ст. 92). Донедавна це передбачало встановлення законодавчою владою доволі чіткого та структурованого переліку загроз національній безпеці. Так, ст. 7 нечинного наразі Закону України “Про основи національної безпеки України” визначала основні реальні та потенційні загрози національній безпеці України і стабільності в суспільстві у низці сфер. До загроз національній безпеці у сфері державної безпеки було, зокрема, віднесено “поширення корупції в органах державної влади, зрощення бізнесу і політики, *організованої злочинної діяльності*” (абз. 9 ч. 1 ст. 7). Таке формулювання не було досконалим, залишався простір для тлумачення, як слід іменувати відповідну загрозу – як “поширення організованої злочинності”, або “зрощення бізнесу і політики, організованої злочинності”. Чинний Закон України “Про національну безпеку України” (далі – Закон про нацбезпеку) не містить ні поділу загроз на сфери, ні переліку таких загроз. Відповідно, закон не відводить загрозі організованої злочинності визначеного місця в сукупності інших загроз.

Чи це означає, що така загроза більше не визнається в Україні як належна до національної безпеки? Що ця загроза більше не є актуальною? Що вона не належить до явищ чи чинників, які ускладнюють реалізацію національних інтересів? Звісно ні. Просто згаданий закон взагалі не називає жодної із загроз, не містить їх класифікації і не застосовує поділ національної безпеки на сфери¹⁸. Тепер національні інтереси (пріоритети

¹⁸ Це узгоджується із поглядами деяких вітчизняних безпекознавців. Так, В. П. Горбулін, А. Б. Качинський у монографії “Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки” [К.: НІСД, 2010. 288 с. ISBN 978-966-554-124-0] констатують (с. 17) зумовлене глобалізацією зникнення межі, зокрема, між різними сферами національної безпеки.